

© Aina Perez

Des de fa uns anys, la ciutat de Torí es troba a la recerca de nous motors econòmics i dinamitzadors de la ciutat. Torí és el tercer centre econòmic i productiu del país, però fa anys que la ciutat està en crisi, sobretot la seva indústria automobilística, i el temps de l'efervescència productiva s'ha acabat.

Tot i així, l'any 2016 el *NY Times* va incloure Torí com a única meta turística italiana que valia la pena visitar durant aquell any. Els motius principals que exposava el diari eren la interessant requalificació urbana de l'antiga capital italiana de la indústria, així com el paisatge vitícola del Piemont, Patrimoni Mundial de la Humanitat de la UNESCO des del 2014 (Langhe, Roero i Monferrato).

Aquest any ha estat la guia *Lonely Planet* la que ha seleccionat el Piemont com a primera regió del món a visitar durant el 2019. I avisen que el Piemont deixarà de ser la regió desconeguda d'Itàlia, fins ara meta exclusiva de turistes experts, amants de l'art i del turisme enogastronòmic.

I és aquí on s'apunta un sector que agafa molta força, les indústries alimentària i enològica són les protagonistes d'algunes de les noves transformacions urbanes i arquitectòniques de la ciutat. El més curiós del cas és que la indústria dels dolços, la xocolata i el cafè, del vi i el vermut ja van ser alguns dels motors de la recuperació econòmica de la ciutat després de la gran crisi provocada pel canvi de capitalitat de Torí a Florència entre la meitat i el final del s. XIX, i que va significar l'inici del gran creixement industrial de la ciutat i de la ciutat mateixa.

És precisament una d'aquestes empreses, la companyia italiana Lavazza dedicada a la producció de cafè, l'exemple recent més significatiu d'agent dinamitzador urbà. Amb la construcció del seu nou centre direccional anomenat la 'Nuvola', finalitzat aquest any 2018, l'empresa ha volgut construir les seves 'arrels futures' i al mateix temps tornar a la ciutat un espai fins ara tancat, transformant i millorant el barri on s'implanta.

Com a emplaçament han decidit utilitzar tota l'àrea d'una ex-central elèctrica construïda a finals del s.XIX que des de feia anys estava abandonada i tancada, situada aproximadament a només un km. de la vella torrefacció on va començar Luigi Lavazza l'any 1895.

Com apuntava l'urbanista Cristina Renzoni en un vídeo per Urban Center Torino, aquesta ciutat sempre ha sigut un bon exemple de la relació i les aliances formades entre diferents subjectes, públics i privats, que participen en la transformació de la ciutat. A nivell urbanístic la nova plaça i els espais públics del headquarter de Lavazza podrien significar un catalitzador positiu que accelerés la necessitat de projectar i construir noves connexions tan a nivell intern del barri, com extern respecte a les zones limítrofes, sobretot més enllà de la Dora (un dels 4 rius de Torí) vers el centre de la ciutat, i s'espera que això es faci amb nous espais públics de qualitat i a la mesura humana.

El nou 'pol del cafè' firmat per l'arquitecte Cino Zucchi consta d'un edifici de nova planta amb les noves oficines Lavazza, un museu que repassa els 120 anys d'història de l'empresa projectat per Ralph Appelbaum, l'arxiu històric, una gran sala polivalent dins l'antiga central elèctrica i a l'ex-fàbrica la nova seu del IAAD (Istituto d'Arte Applicata e Design), a més a més s'han creat nous espais verds públics projectats per Camilla Zanarotti.

Les joies del complex per cridar el turisme són dos restaurants: un d'autor amb el menú ideat pel català Ferran Adrià, cuina del xef Federico Zanasi i escenografia de Dante Ferretti, i un bistro en col·laboració amb Slow Food. I el regal que ha completat el projecte i l'ha modificat durant la fase d'obres ha sigut l'àrea arqueològica amb les restes d'una basílica paleocristiana del s.IV-V a.C.

El projecte de l'estudi de Zucchi tenia la sostenibilitat com un dels objectius principals i ha obtingut la certificació LEED Platinum, convertint-se en un dels 3 millors edificis de tota Itàlia sota aquest aspecte. El protocol pel certificat estava basat en els següents punts: innovació i disseny, posició i connexions, emplaçament sostenible, eficiència de l'aigua, energia i atmosfera, materials i recursos, qualitat ambiental interna i per últim consciència i educació.

Un altre exemple interessant de requalificació del patrimoni en desús és el projecte de

reconversió de l'antic edifici de la Borsa de Valors en la nova 'Plaça del Vi', encara en fase de disseny. Es tracta d'un edifici singular de la ciutat projectat pels arquitectes Gabetti, Oreglia d'Isola i Raineri i construït entre el 1952 i el 1956. L'edifici propietat de la Regió Piemont i la Cambra de Comerç de Torí està situat en un emplaçament molt bo amb façana a una de les places del centre de la ciutat i just al costat del Palazzo degli Affari, una gran obra de l'arquitecte torinès Carlo Mollino, però tot i així roman tancat des de l'any 1992.

La 'Plaça del Vi' serà la seu per presentar l'excel·lència dels vins piemontesos, una ciutat dins la ciutat amb nous espais per a consorcis, associacions, cursos i degustacions, dos restaurants, llibreries, museu i fins i tot terrassa panoràmica.

El Salone del Gusto és una de les fires que actualment tenen més èxit a Torí i és per això que les autoritats esperen convertir l'edifici en una fira del 'Gust' permanent demostrant així l'auge del sector a la ciutat.

Aina Pérez i Verge, arquitecta. Corresponsal del COAC a Torí. Novembre 2018.

**Paraules textuais de Marco Lavazza vicepresident de l'empresa.*

BIBLIOGRAFIA I ENLLAÇOS:

Generals:

Giovanni Solinas, *Breve Storia di Torino*. Pacini Editore S.p.A, 2010.

<https://www.lonelyplanet.com/best-in-travel/regions> [1]

https://torino.repubblica.it/cronaca/2016/01/08/news/torino_l_unica_citta_italiana_indicata_dal_nyt_com_130816114/ [2]

Nuvola Lavazza:

<http://www.urbancenter.to.it/10100-nuvola-lavazza/> [3]

<https://www.lavazza.it/it/chi-siamo/media-center/inaugurazione-nuvola-lavazza.html> [4]

<https://www.guidatorino.com/nuvola-lavazza-torino/>

[5] <https://video.repubblica.it/edizione/torino/inaugurata-a-torino-la-nuvola-lavazza-il-nuovo-centro-direzionale-motore-di-idee/302076/302710> [6]

<https://icondesign.it/places/lavazza-torino-nuova-sede/> [7]

<http://www.torinoggi.it/2018/04/12/leggi-notizia/argomenti/attualita-8/articolo/la-nuvola-apre-al-pubblico-lavazza-ha-il-suo-polo-del-caffe.html> [8]

Plaça del Vi:

<http://www.architetto.info/news/progettazione/il-futuro-dell'ex-borsa-valori-di-torino-e-piu-vicino-diventera-un-palazzo-del-vino/> [9]

<https://www.italiaatavola.net/vino/tendenze-e-mercato/2017/12/11/torino-piazza-vino-ex-borsa-valori/53477/> [10]

<http://www.quotidianopiemontese.it/2017/12/06/piazza-del-vino-nell'ex-borsa-valori-di-torino-quattro-piani-dedicati-alle-eccellenze-vitivinicole-piemontesi/> [11]

[12]

Tornar

[13]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <https://www.arquitectes.cat/ca/mon/nous-motors-que-alimenten-la-transformacio-urbana-torinesa>

Links:

[1] <https://www.lonelyplanet.com/best-in-travel/regions>

[2]

https://torino.repubblica.it/cronaca/2016/01/08/news/torino_l_unica_citta_italiana_indicata_dal_nyt_come_meta_turistica_130816114/

[3] <http://www.urbancenter.to.it/10100-nuvola-lavazza/>

[4] <https://www.lavazza.it/it/chi-siamo/media-center/inaugurazione-nuvola-lavazza.html>

[5] <https://www.guidatorino.com/nuvola-lavazza-torino/>

[6] <https://video.repubblica.it/edizione/torino/inaugurata-a-torino-la-nuvola-lavazza-il-nuovo-centro-direzionale-motore-di-idee/302076/302710>

[7] <https://icondesign.it/places/lavazza-torino-nuova-sede/>

[8] <http://www.torinoggi.it/2018/04/12/leggi-notizia/argomenti/attualita-8/articolo/la-nuvola-apre-al-pubblico-lavazza-ha-il-suo-polo-del-caffe.html>

[9] <http://www.architetto.info/news/progettazione/il-futuro-dell'ex-borsa-valori-di-torino-e-piu-vicino-diventera-un-palazzo-del-vino/>

[10] <https://www.italiaatavola.net/vino/tendenze-e-mercato/2017/12/11/torino-piazza-vino-ex-borsa-valori/53477/>

[11] <http://www.quotidianopiemontese.it/2017/12/06/piazza-del-vino-nell'ex-borsa-valori-di-torino-quattro-piani-dedicati-alle-eccellenze-vitivinicole-piemontesi/>

[12] <https://www.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/17260>

[13] <https://www.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>